

22/6/23

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan

Minister LZS

Deadline: 12 juni 2023

nota

Vervolg overgangsrecht ggz-behandeling voor Wlz-
cliënten met een psychische stoornis

TER BESLISSING

Directoraat Generaal
Langdurige Zorg
Directie Langdurige Zorg
Afdeling 3

Opgesteld door

Datum

30 mei 2023

Kenmerk

3601508-1049121-LZ

Uw kenmerk

Bijlage(n)

1. Aanleiding

Eerder dit jaar heeft u de Kamer de NZa-uitvoeringstoets over de bekostiging van ggz-behandeling voor Wlz-cliënten met een grondslag psychische stoornis vanuit de Wlz toegezonden. In die brief heeft u toegezegd de Kamer voor het zomer-reces een inhoudelijke reactie op deze uitvoeringstoets toe te sturen en daarin ook in te gaan op het vervolgproces t.a.v. het overgangsrecht voor ggz-behandeling. Met bijgevoegde brief geeft u invulling aan die toezegging.

2. Geadviseerd besluit

Kunt u instemmen met onderstaande inhoudelijke lijn voor uw beleidsreactie en vervolgaanpak t.a.v. het overgangsrecht voor ggz-behandeling?

- Wij adviseren u vast te houden aan de koers het overgangsrecht voor ggz-behandeling te willen beëindigen. Het is immers in de wet vastgelegd dat ggz-behandeling voor alle mensen die op grond van een psychische stoornis een Wlz-indicatie hebben vanuit de Wlz wordt gefinancierd. Onder het huidige overgangsrecht is dit nog niet het geval en wordt de ggz-behandeling voor Wlz-cliënten met een grondslag psychische stoornis die niet verblijf en behandeling van dezelfde instelling ontvangen tijdelijk nog bekostigd vanuit de Zvw, in plaats van vanuit de Wlz.
- Beëindiging van het overgangsrecht houdt in dat de ggz-behandeling voor alle Wlz-cliënten met een grondslag psychische stoornis bekostigd wordt vanuit de Wlz, in plaats van vanuit de Zvw (zoals nu onder het overgangsrecht het geval is). Hoewel er voordelen te behalen zijn, zijn op dit moment nog niet alle randvoorwaarden ingevuld om op een verantwoorde wijze tot beëindiging van het overgangsrecht over te kunnen gaan. De impact voor de betrokken partijen, financiële consequenties en mogelijke risico's hiervan zijn nog onvoldoende in beeld. Wij adviseren de komende periode, samen met de betrokken partijen, een stapsgewijs implementatietraject op te starten waarin deze punten worden geadresseerd.
- Wij adviseren u om in dit traject zorgvuldigheid boven snelheid te laten gaan en daarom in deze brief geen nieuwe datum voor beëindiging van het overgangsrecht te noemen. Hiermee wordt voorkomen dat u een termijn aankondigt die later niet haalbaar blijkt. Het moment waarop het overgangsrecht op verantwoorde wijze kan worden beëindigd kan worden bepaald in het hiervoor genoemde implementatietraject.

- Wij adviseren u het gesprek over de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan ggz-behandeling in de Wlz ook te betrekken bij de uitwerking van de langetermijnagenda voor een toekomstbestendige langdurige ggz (onderdeel van de bestuurlijke afspraken ggz-Wlz/Wmo).

Kenmerk

3601508-1049121-LZ

Wij adviseren u, indien u akkoord bent met bovenstaande lijn, de brief te ondertekenen en voor het zomerreces naar de Kamer te sturen.

3. Kernpunten

De belangrijkste punten uit de brief, naast bovenstaande beleidslijn, zijn als volgt:

- Mensen met een psychische aandoening kunnen per 2021 rechtstreeks toegang krijgen tot de Wlz als zij voldoen aan de hiervoor geldende toegangscriteria. Met deze wetwijziging is ook een verduidelijking opgenomen zodat onder de aanspraak op specifieke behandeling in de Wlz ook ggz-behandeling wordt verstaan. Voor deze aanspraak geldt echter nog overgangsrecht, waarbij voor mensen met een Wlz-indicatie voor ggz-wonen die niet verblijft alsmede behandeling van dezelfde instelling ontvangen, deze ggz-behandeling tijdelijk nog ten laste van de Zvw wordt gebracht.
- Het beëindigen van het overgangsrecht voor ggz-behandeling zorgt ervoor dat alle ggz-zorg¹ voor mensen die op grond van een psychische stoornis toegang krijgen tot de Wlz vanuit één domein (de Wlz) wordt bekostigd. Dit kan de samenhang in de zorg ten goede komen.
- Het beëindigen van het overgangsrecht voor ggz-behandeling is in de afgelopen jaren om diverse redenen al meerdere keren uitgesteld.
- De NZa adviseert in haar uitvoeringstoets een hybride bekostigingssystematiek voor ggz-wonen, ook na beëindiging van het overgangsrecht voor ggz-behandeling. In deze systematiek wordt ggz-behandeling in het integrale model bekostigd vanuit het integrale tarief, en in het modulaire model middels nog te ontwikkelen modulaire prestaties. De NZa geeft aan dat het voor de hand ligt om voor die laatstgenoemde modulaire prestaties de prestaties te gebruiken die in de Zvw worden gehanteerd voor de bekostiging van de ggz, namelijk uit het zorgprestatie-model (ZPM).
- Implementatie van deze bekostigingssystematiek vraagt veel van de NZa en andere betrokken partijen. De NZa acht invoering per 1 januari 2024 daarom niet haalbaar. U heeft de Kamer eerder al gemeld dat u het overgangsrecht in navolging hiervan langer van kracht laat blijven².
- In de uitvoeringstoets wijst de NZa op de relatie van het al dan niet beëindigen van het overgangsrecht voor ggz-behandeling met andere vraagstukken die spelen in de langdurige ggz, zoals de veel hoger dan verwachte instroom en de vraag wat passende zorg voor deze groep mensen inhoudt. In de brief verwijst u naar de bestuurlijke afspraken die u hierover onlangs met de Nederlandse ggz, MIND, Valente, ZN en de VNG heeft gemaakt.
- In de brief zegt u toe de Kamer voor het zomerreces van 2024 te informeren over de voortgang t.a.v. het overgangsrecht voor ggz-behandeling.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

¹ Behalve de geneeskundige zorg van algemeen medische aard in geval van leveringsvormen vpt, mpt (en pgb) en verblijf zonder behandeling.

² Kamerstukken 34 104, nr. 369

De rechtstreekse toegang tot de Wlz voor mensen met een psychische aandoening is destijds op uitdrukkelijk verzoek van de Kamer tot stand gekomen, en de wetwijziging waarmee deze directe toegang mogelijk werd gemaakt is Kamerbreed geaccordeerd. Met het beëindigen van het overgangsrecht wordt de openstelling van de Wlz voor deze doelgroep, inclusief de daarbij horende aanspraken, volledig van kracht.

Kenmerk

3601508-1049121-LZ

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Bij de openstelling van de Wlz voor cliënten met een psychische stoornis was het uitgangspunt dat deze cliënten ook aanspraak zouden kunnen maken op de nieuwe aanspraak ggz-behandeling t.l.v. de Wlz. Dit is daarom ook al vastgelegd in de huidige wet- en regelgeving. Om verschillende redenen kon dit nog niet direct worden uitgevoerd en is gekozen voor het tijdelijke overgangsrecht. In de brief geeft u aan dat het op termijn beëindigen van het overgangsrecht, mits dat zorgvuldig gebeurt, nog altijd de koers is die u vaart. Dit past in de eerder uitgezette communicatielijijn.

De betrokken partijen zijn reeds informeel gevraagd naar hun visie op het overgangsrecht voor ggz-behandeling. Een aantal partijen hebben aangegeven zorgen te hebben over de majeure verandering die gepaard gaat met bekostiging van ggz-behandeling vanuit de Wlz en wat dit vraagt aan implementatie. In de brief noemt u daarom geen nieuwe datum en geeft u expliciet aan nu de ruimte te bieden voor een vervolgtraject waarbij u de tijd neemt dit zorgvuldig voor te bereiden en waarbij oog is voor alle mogelijke risico's.

c. Financiële en personele gevolgen

Een keerzijde van de beëindiging van het overgangsrecht is de financiële onzekerheid die het meebrengt. Met oog op de reeds stijgende druk op het Wlz kader en met oog op de houdbaarheid van de langdurige zorg is het belangrijk dat er rekening wordt gehouden met efficiëntie en doelmatigheid bij de uitvoering van deze zorg. Alvorens het overgangsrecht beëindigd wordt dienen wij de risico's in kaart te brengen en hiermee onzekerheid weg te nemen of te minimaliseren.

In de brief geeft u aan dat budgetneutraliteit een belangrijke randvoorwaarde voor u is voor het beëindigen van het overgangsrecht. De financiële omvang van de overheveling van middelen van de Zvw naar de Wlz is op dit moment onvoldoende in beeld. Het is voor de NZa wegens het beperkte inzicht in de Zvw-declaraties voor ggz-behandeling in 2022 ten tijde van het schrijven van de uitvoeringstoets (nog niet alle declaraties voor ggz-behandeling in 2022 waren volgens het zorgprestatie-model gedeclareerd) niet mogelijk gebleken om al een precieze inschatting te maken van de financiële omvang van de overheveling. De komende tijd kunt u benutten om de financiële effecten van de overheveling, samen met de NZa, verder in kaart te brengen en daarbij de beoogde budgetneutraliteit te waarborgen.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

De overgangssituatie is vastgelegd in de Verzamelwet VWS 2020, artikel XXXIIIa. Deze geldt tot een nader te bepalen tijdstip. Bij het beëindigen van het overgangsrecht zal de huidige wet- en regelgeving volledig van kracht worden, wat betekent dat de ggz-behandeling dan voor alle Wlz-cliënten met een grondslag psychische stoornis ten laste van de Wlz zal worden gebracht.

Het voor onbepaalde tijd laten voortbestaan van overgangsrecht is als wetgever niet toegestaan. Vanuit juridisch oogpunt is het langer dan nodig laten voortbestaan van de situatie die met het overgangsrecht is gecreëerd, waarbij een aanspraak geldt vanuit de Wlz, maar deze alsnog wordt gefinancierd en bekostigd vanuit een ander domein (de Zvw), onwenselijk. Het permanent verankeren van het overgangsrecht danwel het positioneren van ggz-behandeling voor deze groep cliënten in de Zvw vergt een (ingrijpende) wijziging van de Wlz.

Kenmerk

3601508-1049121-LZ

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Deze brief is intern afgestemd met FEZ, WJZ, PZo en Z. De brief is tevens afgestemd met de NZa en FIN (IRF). De inhoudelijke lijn in de brief is afgestemd met Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en het Zorginstituut Nederland.

f. Gevolgen administratieve lasten

Als onderdeel van de wetwijziging 'openstelling Wlz voor mensen met een psychische stoornis' heeft reeds een toets op administratieve lasten plaatsgevonden als onderdeel van het wetstraject. De toets op gevolgen voor de administratieve lasten van specifiek het beëindigen van het overgangsrecht voor ggz-behandeling zal onderdeel zijn van het implementatietraject.

g. Toezeggingen

Met deze brief wordt de volgende toezegging afgedaan: "De minister zegt toe de Kamer voor het zomerreces van dit jaar te informeren over het vervolgproces rond het overgangsrecht voor ggz-behandeling, en in deze brief tevens de beleidsreactie op de uitvoeringstoets ggz-behandeling van de NZa op te nemen" (nr. 11095).

U zegt in deze brief toe de Kamer voor het zomerreces van 2024 opnieuw te informeren over de voortgang t.a.v. ggz-behandeling.

h. Fraudetoets

Een fraude- en handhavingstoets was onderdeel van de uitvoeringstoets door de NZa. De NZa geeft aan dat deze toets een algemeen karakter heeft en dat een nadere analyse van mogelijk aanvullende risico's (en daaraan gekoppelde beheersmaatregelen) zal moeten worden gedaan wanneer er in het vervolgproces een keuze voor een bekostigingsmodel is gemaakt. Een aanvullende fraude- en handhavingstoets zal dan ook onderdeel zijn van het vervolgtraject.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.